

Hallituksen esitys Eduskunnalle velkojen korkojen vähennysoikeutta verotuksessa koskeviksi muutoksiksi verolainsäädäntöön

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että luonnollinen henkilö saisi verotuksessa vähentää muita kuin elinkeinotoimintaan, maatilatalouteen tai muuhun ansiotoimintaan liittyvien velkojen korkoja vain tietyn omavastuuosuuden ylittävältä osalta. Tämä osuus olisi sekä yksinäisillä henkilöillä että puoli-

soilla 400 markkaa. Muut velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoitukset säilyisivät ennallaan.

Muutosesitys liittyy vuoden 1984 tulo- ja menoarvioesitykseen, ja se on tarkoitettu saattamaan vuoden 1984 alusta lukien.

PERUSTELUT

1. Ehdotetut muutokset ja niiden syyt

Velkojen korkojen vähennysoikeutta koskevat säännökset sisältyvät tulo- ja varallisuusverolain 29 ja 38 §:ään, elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 §:ään, maatilatalouden tuloverolain 17 §:ään ja velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annettuun lakiin.

Edellä mainittujen säännösten nojalla korkojen vähennysoikeus on rajoitettu siten, että verovelvollisen tai puolisoitten muiden kuin ansiotoimintaan liittyvien velkojen korkoja saa vähentää yhteensä enintään 25 000 markkaa, johon määrään saa sisältyä oman tai perheen asunnon hankintaan tai perusparannukseen liittyvien korkojen lisäksi muita korkoja enintään 10 000 markkaa. Lisäksi korot voidaan kunnallisverotuksessa vähentää vain siinä tulolähteessä, johon ne kohdistuvat. Erityislain nojalla verovapaan omaisuuden hankkimista varten otettujen velkojen korot eivät ole lainkaan vähennyskelpoisia. Vielä vuodelta 1983 toimitettavaa verotusta koskee myös rajoitus, jonka mukaan kiinnitettyjen vel-

kojen korot saadaan kunnallisverotuksessa vähentää vain 50 000 markkaan saakka kokonaan ja sen jälkeen 20 prosenttia. Tämä rajoitus on poistettu harkintaverotusuudistuksen yhteydessä toteutetuilla lainmuutoksilla (71—73/83), joita sovelletaan ensi kerran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

Korkovähennys myönnettiin esimerkiksi vuoden 1981 verotuksessa noin 1,2 miljoonalle verovelvolliselle. Sen taloudellinen merkitys on kasvanut omistusasumisen yleistymisen ja sitä kautta suurten asuntolainojen lisääntymisen myötä. Esimerkiksi vuonna 1981 runsaalla 200 000 verovelvollisella oli yli 4 000 markkaa korkoja omaan asuntoon kohdistuvista lainoista. Koska korkovähennys on hyvin yleinen ja edellyttää aina tosittellista selvitystä, sen verotusta monimutkaistava vaikutus erityisesti henkilöverotuksessa on huomattava. Lisäksi vähennys on omiaan vaikeuttamaan ennakkoperinnän ja lopullisen verotuksen vastaavuutta, koska korkojen määrää on vaikea etukäteen arvioida riittävän täsmällisesti.

Muut kuin ansiotoimintaan liittyvät korot ovat yleensä luonteeltaan joko tyypillisiä elantokustannuksia tai käytännössä verovapaan tulon

hankkimisesta johtuneita menoja, joiden vähentäminen ei ole tuloverojärjestelmän perusteiden mukaista.

Lisäksi erityisesti vähäisillä, esimerkiksi pelkääjän kestokulutushyödykkeiden hankintaan liittyvillä osamaksu- ynnä muilla koroilla ei ole käytännössä merkitystä verovelvollisten kannalta, joten vähennysoikeuden ulottaminen aivan vähäisiinkin korkoihin ei ole tarkoituksenmukaista. Pienet vähennysvaatimukset kulutositteineen liisäävät myös tarpeettomasti verotustyötä.

Edellä olevan perusteella esityksessä ehdotetaan, että korkojen vähennysoikeudelle säädettäisiin 400 markan alaraja, jonka yli menevältä osalta korot olisivat nykyisin rajoituksin vähennyskelpoisia. Uusi rajoitus koskisi vain luonnollisia henkilöitä, koska sen ulottamisella oikeushenkilöihin ei olisi merkitystä uudistuksen yksinkertaistamistavoitteen kannalta. Puolisoilla omavastuuosuus olisi muiden velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoitusten tavoin sama kuin yksinäisillä henkilöillä.

Uudistusta ei myöskään ulotettaisi elinkeinotoimintaan, maatilatalouden harjoittamiseen tai muuhun ansiotoimintaan liittyvien velkojen korkoihin, joita myöskään muut velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoitukset eivät koske.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että rajoitus ei koskisi erillisiä tulolähteitä, lukuunottamatta verovelvollisen tai hänen perheensä asuinkiinteistöön, myös kesämökkikiinteistöön kohdistuvien velkojen korkoja. Tällä tavoin rajattuna omavastuu voitaisiin ottaa huomioon verotuksen toimitamisen kannalta mahdollisimman yksinkertaisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lakiteknisesti muutos ehdotetaan toteutettavaksi siten, että asiaa koskeva varsinainen säännös sisällytettäisiin velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta annetun lain 2 §:ään. Tuloja varallisuusverolain 29 §:n 1 momentin 1 kohtaan lisättäisiin ainoastaan viittaus mainitussa laissa oleviin vähennysoikeuden rajoituksiin. Lisäksi maatilatalouden tuloverolain 17 §:ään tehtäisiin tässä yhteydessä lainsäädännön kehittymisestä johtuva tekninen korjaus eli viittaus kumotuihin tulo- ja omaisuusverolakiin sekä kaupunkien ja maalaiskuntien kunnallishallinnosta annettuihin asetuksiin muutettaisiin viittaukseksi tulo- ja varallisuusverolakiin ja velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta annettuun lakiin.

Koska velkojen korkojen vähennysoikeuden ehdotettu omavastuuosuus on varsin pieni, verovelvollisen kannalta ei olisi käytännössä suurta-

kaan merkitystä sillä, mistä koroista se vähennetään. Lähinnä teknisistä syistä on kuitenkin tarpeen ottaa lakiin ohjeet siitä, missä järjestyksessä omavastuuosuus otetaan huomioon korkoja vähennettäessä. Esityksen mukaan ensisijaisesti jäisivät silloin vähentämättä muut kuin omaan asuntoon kohdistuvat korot. Jos kysymyksessä olisivat puolisoiden korot, niiden keskinäisessä vähentämisjärjestyksessä noudatettaisiin tulo- ja varallisuusverolain 29 §:n 2 momentin mukaista, perhekohtaisia vähennyksiä koskevaa periaatetta. Niinpä puoliset voisivat itse määrätä omavastuuosuuden jakautumisesta. Tämä koskisi myös muita kuin perhekohtaisia korkoja. Jos verotuksessa ei voitaisi menetellä tämän mukaan esimerkiksi sen vuoksi, että puoliset eivät olisi ottaneet veroilmoituksissaan huomioon omavastuuosuutta, vähentämättä jäävä osa koroista otettaisiin ensisijaisesti huomioon sen puolison verotuksessa, jonka ansiotulojen määrä on pienempi, jolloin itse korkovähennys tulisi tehdyksi ensisijaisesti enemmän ansainneen puolison verotuksessa, mikä on yleensä puolisoille edullisin tapa. Käytännössä perhekohtaiset korot vähennetään tavallisesti kokonaisuudessaan enemmän ansainneen puolison verotuksessa, jolloin myös omavastuuosuus tulisi huomioon otetuksi tämän verotuksessa.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotettu korkojen vähennysoikeuden muutos vähentäisi myönnettävien korkovähennysten lukumäärää noin 250 000 kappaleella, koska pienimpiä korkovähennyksiä saaneet eivät saisi enää tätä vähennystä. Lisäksi rajoitus pienentäisi 400 markalla kaikkien niiden luonnollisten henkilöiden tai puolisoiden korkovähennystä, joiden korot jäävät alle lain sallimien enimmäismäärien. Edellä mainituille verovelvollisille uudistus merkitsi tuloverotuksen lievää kiristymistä. Kun otetaan huomioon asumiseen kohdistuvien korkojen huomattava osuus kaikista koroista, edellä mainitun vaikutuksen estämiseksi sekä asuntotulon verotusta että oman asunnon varallisuusverotusta on ehdotettu lievennettäväksi tämän esityksen kanssa eduskunnalle samanaikaisesti annettavissa esityksissä.

Uudistuksen arvioidaan lisäävän valtion tuloveron tuottoa vuonna 1984 noin 120 miljoonalla markalla, kuntien verotuloja noin 80 miljoonalla markalla ja kirkon sekä kansaneläkelaitoksen tu-

loja noin 20 miljoonalla markalla. Nämä tuotto-vaikutukset sisältyvät myös niihin arvioihin, jotka on esitetty vuoden 1984 tuloveroasteikkoa ja tulo- ja varallisuusverolain muutoksia koskevissa hallituksen esityksissä.

3. Voimaantulo ja soveltaminen

Lait ehdotetaan saatettaviksi voimaan heti eduskunnan hyväksyttyä ne. Niitä sovellettaisiin ensi kerran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

1.

Laki

velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa 20 päivänä joulukuuta 1974 annetun lain 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (73/83), näin kuuluvaksi:

2 §

Verovelvollisella on oikeus veronalaisista tuloista vähentää elinkeinotoimintaan, maatilatalouden harjoittamiseen ja muuhun ansiotoimintaan liittyvien velkojen korot. Kunnallisverotuksessa saadaan tietyn tulolähteen tuloihin kohdistuvien velkojen korot vähentää kuitenkin vain sanotun tulolähteen tulosta. Verovelvollisella tai milloin kysymyksessä ovat puoliset, joihin sovelletaan tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) puolisoita koskevia säännöksiä, puolisoilla yhdessä on lisäksi oikeus vähentää velkojen korkoja yhteensä enintään 25 000 markkaa, johon määrään saa sisältyä oman tai perheen vakituisen asunnon hankkimisesta ja perusparannuksesta aiheutuneiden velkojen korkojen lisäksi muita korkoja enintään 10 000 markkaa. Verovelvollisen luonnollisen henkilön tai puolisoitten ja erillisenä verovelvollisena verotettavan jakamattoman kuolinpesän velkojen korkojen yhteismäärästä vähennyskelpoisia on kuitenkin vain 400 markkaa ylittävä osa. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koske ansiotoimin-

4. Säättämisyjärjestys

Koska velkojen korkojen vähennysoikeuden ehdotetulla uudella rajoituksella on verotusta kiristävä vaikutus, lakiehdotukset olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa uutta tai lisättyä veroa koskevassa säättämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

taan eikä muuhun kiinteistöön kuin verovelvollisen tai hänen perheensä asuntoon liittyvien velkojen korkoja. Vähentämättä jäävät rajoitusta sovellettaessa ensisijaisesti muut kuin oman tai perheen vakituisen asunnon hankkimisesta ja perusparannuksesta aiheutuneiden velkojen korot. Puolisoiden koroista jäävät edellä mainitussa järjestyksessä vähentämättä ensisijaisesti sen puolison korot, jonka ansiotulojen yhteismäärä on pienempi, jolleivät puoliset ole toisin vaatineet. Erityislain nojalla verovapaan omaisuuden hankkimista varten otettujen velkojen korot eivät ole verotuksessa lainkaan vähennyskelpoisia. Mitä edellä on säädetty koroista, koskee myös indeksija kurssitappioita.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1984. Sitä sovelletaan ensi kerran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki**tulo- ja varallisuusverolain 29 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan joulukuun 31 päivänä 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain 29 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (608/75), näin kuuluvaksi:

29 §

Verovelvollisella on oikeus vähentää:
1) velkojensa korot sekä indeksi- ja kurssitappiot 38 §:ssä ja velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetussa laissa (953/74) säädetyin rajoituksin,

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1984. Sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

3.

Laki**maatilatalouden tuloverolain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 15 päivänä joulukuuta 1967 annetun maatilatalouden tuloverolain (543/67) 17 § näin kuuluvaksi:

17 §

Maatilatalouden tulosta vähennetään maatilataloudesta johtuneen velan korot sekä indeksi- ja kurssitappiot tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) sekä velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun lain (953/74) säännösten edellyttämällä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1984. Sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 1983

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Ahti Pekkala*

1.

Liite

Laki

velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa 20 päivänä joulukuuta 1974 annetun lain 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (73/83), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

2 §

Verovelvollisella on oikeus veronalaisista tuloista vähentää elinkeinotoimintaan, maatilatalouden harjoittamiseen ja muuhun ansiotoimintaan liittyvien velkojen korot sekä indeksij- ja kurssitappiot. Kunnallisverotuksessa saadaan tietyn tulolähteen tuloihin kohdistuvien velkojen korot sekä indeksij- ja kurssitappiot vähentää kuitenkin vain sanotun tulolähteen tuloista. Verovelvollisella tai milloin kysymyksessä ovat puoliset, joihin sovelletaan tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) puolisoita koskevia säännöksiä, puolisoilla yhdessä on lisäksi oikeus vähentää velkojen korkoja sekä indeksij- ja kurssitappioita yhteensä enintään 25 000 markkaa, johon määrään saa sisältyä oman tai perheen vakituisen asunnon hankkimisesta ja perusparannuksesta aiheutuneiden velkojen korkojen sekä indeksij- ja kurssitappioiden lisäksi muita korkoja sekä indeksij- ja kurssitappioita enintään 10 000 markkaa. Erityislain nojalla verovapaan omaisuuden hankkimista varten otettujen velkojen korot sekä indeksij- ja kurssitappiot eivät ole verotuksessa lainkaan vähennyskelpoisia.

Ehdotus

2 §

Verovelvollisella on oikeus veronalaisista tuloista vähentää elinkeinotoimintaan, maatilatalouden harjoittamiseen ja muuhun ansiotoimintaan liittyvien velkojen korot. Kunnallisverotuksessa saadaan tietyn tulolähteen tuloihin kohdistuvien velkojen korot vähentää kuitenkin vain sanotun tulolähteen tuloista. Verovelvollisella tai milloin kysymyksessä ovat puoliset, joihin sovelletaan tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) puolisoita koskevia säännöksiä, puolisoilla yhdessä on lisäksi oikeus vähentää velkojen korkoja yhteensä enintään 25 000 markkaa, johon määrään saa sisältyä oman tai perheen vakituisen asunnon hankkimisesta ja perusparannuksesta aiheutuneiden velkojen korkojen lisäksi muita korkoja enintään 10 000 markkaa. Verovelvollisen luonnollisen henkilön tai puolisoitten ja erillisenä verovelvollisena verotettavan jakamattoman kuolinpesän velkojen korkojen yhteismäärästä vähennyskelpoista on kuitenkin vain 400 markkaa ylittävä osa. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koske ansiotoimintaan eikä muuhun kiinteistöön kuin verovelvollisen tai hänen perheensä asuntoon liittyvien velkojen korkoja. Vähentämättä jäävät rajoitusta sovellettaessa ensisijaisesti muut kuin oman tai perheen vakituisen asunnon hankkimisesta ja perusparannuksesta aiheutuneiden velkojen korot. Puolisoiden koroista jäävät edellä mainitussa järjestyksessä vähentämättä ensisijaisesti sen puolison korot, jonka ansiotulojen yhteismäärä on pienempi, jolleivät puoliset ole toisin vaatineet. Erityislain nojalla verovapaan omaisuuden hankkimista varten otettujen velkojen korot eivät ole verotuksessa lainkaan vähennyskelpoisia. Mitä edellä on säädetty koroista, koskee myös indeksij- ja kurssitappioita.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1984. Sitä sovelletaan ensi kerran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki

tulo- ja varallisuusverolain 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan joulukuun 31 päivänä 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain 29 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (608/75), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

29 §

Verovelvollisella on oikeus vähentää:

1) velkojensa korot sekä indeksi- ja kurssitapioit, kuitenkin niin, että kunnallisverotuksessa vähennysoikeus on 38 §:ssä tarkoitetulla tavalla rajoitettu,

1) velkojensa korot sekä indeksi- ja kurssitapioit 38 §:ssä ja velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetussa laissa (953/74) säädetyin rajoituksin,

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1984. Sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

3.

Laki

maatilatalouden tuloverolain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 15 päivänä joulukuuta 1967 annetun maatilatalouden tuloverolain (543/67) 17 § näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

17 §.

Maatilatalouden tulosta vähennetään maataloudesta johtuneen velan korot tulo- ja omaisuusverolain, kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen ja maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen säännösten edellyttämällä tavalla sekä indeksi- ja kurssitappiot.

Ehdotus

17 §

Maatilatalouden tulosta vähennetään maataloudesta johtuneen velan korot sekä indeksi- ja kurssitappiot tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) sekä velkojen korkojen vähennysoikeuden rajoittamisesta verotuksessa annetun lain (953/74) säännösten edellyttämällä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1984. Sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1984 toimitettavassa verotuksessa.

